

Nigeria ja Naiija marxilaisuus

Alueellinen ja kulttuurinen suurvalta

- Nigeria on suuri maa. Kooltaan se on suurempi kuin yksikään läntisen Euroopan valtio. Lähimpänä ns.eurooppalaisista valtioista on Turkki. Afrikan maiden joukossa se on hyvää keskikastia
- Kooltaan on noin Ranskan ja Saksan yhteenlaskettuna kokoinen.
- Hyvin vaihteleva maastoltaan. Jokilaaksoja, sademetsää, mangrovemetsiä, soita, metsiä, savannia, vuoristokasvillisuutta.
- Väkimäärältään Nigeria on jättimäinen. Se on väkimäärältään Afrikan suurin valtio ja maailman kuudenneksi suurin.
- Yli 218 miljoonaa asukasta.
- Suunnaton määrä etnisyyksiä, uskontoja, kieliä ja kulttuureja. Yli 250 etnistä ryhmää. Kolme suurinta ryhmää ovat hausa 25% yoruba 21% ja Igbo 18%.
- Muslimeja pohjoisosissa ja kristittyjä sekä animisteja etelässä.
- Pääkaupunki Lagos on Afrikan toiseksi suurin tai suurin(vs Kinshasa). Yli 28 miljoonaa asukasta.

Afrikan talouskasvun veturi

- Afrikan suurin talous (maailman 25)
- Alueellinen suurvalta.
- Kaupankäynnin, teollisuuden ja kulttuurinkeskittymä.
(maailman suurin elokuvatuotanto määrällisesti, kolmas rahassa mitattuna)
- Runsaat luonnonvarat kaivannaisia, öljyä, maanviljelysmaata, metsävaroja ja kehittynyt infrastruktuuri.
- Selvästi valtio joka on menossa kohti valoisaan tulevaisuutta...

Kapitalistinen synkkä paratiisi

- Äärimmäisen korruptoitunut
- Talouden epätasa-arvo on maailman suurimpia.
- 40% elää alle äärimmäisen köyhyyden 1,7\$ päivä.
- Järjestäytynyt rikollisuus ja terrorismi runtelee.
- Poliittinen järjestelmä on epävaka, tribalismi, etniset ja uskonnolliset ristiriidat, nepotismi ja poliittiset levottomuudet.
- Ympäristötuho suurta.
- Kansainvälisten yhtiöiden niin läntisten kun itäistenkin leikkikenttä.

Jos halut nähdä mitä kapitalismi on todellisuudessa katso Nigeriaa

”Nigeria on kuin auringossa lojuva hedelmä, mehukas, värikäs ja herkullinen. Lähempi tarkastelu paljastaa sen olevan sisältä mätä ja täynnä matoja”

- Nigeriassa ehkä toteutuu kapitalistinen riisto, sen tuoma loisto ja kurjuus selvemmin esille kuin missään muualla maailmassa, sillä ne sijaitsevat täällä selvemmin rinnakkain kuin missään muualla.
- Marxin ennustukset ja ajatukset proletariaatin riistetyistä asemasta sekä kapitalismin sekä imperialismin vaikutuksista eivät ole täällä ”vanhan-aikaisia”.
- Tämän johdosta maan kehitys ja varsinkin sen marxilainen potentiaali ovat mielenkiintoisia tarkasteltavia.
- Esityksen jälkiosa tutkaillee ”naira-marxilaisuutta” eli ngerialaisia marxilaisuuden suuntauksia mutta aluksi sukellus alueen rikkaaseen historiaan.

Nigerian alue on Afrikkalaisen sivilisaation yksi alkupisteistä

- Alueella on ollut ihmisiä jo ainakin 13000ea
- Raudan valmistaminen on keksitty kolmessa paikkaa ihmiskunnan historiassa. Nigeria on yksi näistä. 1000ea ehkä jopa 2000ea.
- Afrikan rautakausi alkoi täältä (kivikausi->rautakausi, ei pronssikautta) ja loi pohjan monille muille kulttuurisille saavutuksille.
- Varhaisin alueella vaikuttanut sivilisaatio oli nok-kulttuuri 1500 ea-500 ja. Tunnettu raudasta, terrakotta veistoksista jne. Yorubat, jukun ja dakari ovat luultavasti tämän kulttuurin jälkeläisiä.

Paljon valtakuntia Nri, Benin

- Ensimmäinen alueen valtakunta oli Nri-kuningaskunta joka kesti 900-luvulta aina 1800luvulle. Benin oli verivihollinen (orjuus)
- Igbo, teokratia, varsin tasa-arvoinen.
- Edo valtakunta tai Benin vaikutti 1200-1900 lukujen välissä käyden kauppaa Portugalin kanssa ja aloittaen länsi-Afrikan integroimista osaksi maailmankauppaa. Oli yksi kehittyneimmistä ja vanhimmista alueella.
- Tätä ei pidä sekoittaa nykyiseen Beniniin, joka sijaitsee Dahomey nimisen vaikutusvaltaisen orjavaltakunnan (mielenkiintoinen Dahomey amazonit) alueella.
- Yhtäkaikki tämä oli merkittävä orjavaltakunta ja yksi atlanttisen orjakaupan merkittävimpiä keskuksia.

Joka lähtöön Oyo

- Beninissä harjoitettiin uskonnollista ihmisuhrausta. (kymmenissä/vuosi)
- Paljon merkittäviä naisia historiallisissa rooleissa.
- Britit alistivat valtakunnan 1897 komentoonsa lyhyen sodan jälkeen.
- Yorubat muodostivat jo 700 luvulta lähtien urbaaneja kaupunkivaltioita, jotka olivat keskenään löyhässä liittoumassa jakaen keskenään saman kulttuurin. Yli 400 kulttia määräsi elämästä. Animisteja edelleen.
- Pääkaupunki Oyo oli luultavasti Afrikan suurin aikanaan 1100-1800 luvun välissä. 100000 yli. Myös Lagos on vanha Yoruba kaupunki.
- Naisilla oli paljon valtaa sekä omaisuutta. Oma naispuolinen kuningas. Saivat nimittäin rikastua vapaasti kaupankäynnillä. Menestyneitä orjakauppiaita.

Kanem Bornu

- Orjuus kuului Yoruba kulttuuriin hyvin läheisesti. Kolmen tyyppin orjia. sotavangit, rikolliset, velkaorjat.
- Ihmiskauppa kuuluu valitettavasti edelleen Nigerian kulttuuriin vahvasti. Orjakauppa oli äärimmäisen tärkeää taloudellisesti.
- Perinteiset länsi-Afrikan supervallat kuten Mali ja Songhai ulottivat vaikutuksensa loistonsa aikana 1200-1600 välisenä aikana alueelle.
- Myös Islamilaine Kanem Bornun valtakunta ulotti 1200-luvulla valtansa alueelle ja toimi välikätenä saharan ylittävälle kaupalle.
- Kanem Bornun kohtaloksi kävi 1800-luvun alussa fulanien jihad vääräoppisia muslimeja vastaan.

Sokoto

- 1100 – luvulta eteenpäin syntyi Hausa kuningaskunnat Kano, Gatsina ja Kobir, jotka islamilaistuivat 1400-luvun aikana.
- Myös näiden valtakuntien kohtalona oli kaatua fulani jihadissa.
- Jihadin jälkimainingissa muodostui suurvalta kokoinen hausa-fulbe johtoinen Sokoto kalifaatti, jonka valta ulottui myös Nigerian alueelle.
- Tämän suurvallan kohtaloksi kävi lopulta Saksan ja Britannian toimesta 1900-luvun taitteessa.
- Nigerian alueen historian on laaja ja monipuolinen, eikä tämä kooste tehnyt muuta kuin raaputti pintaa. Jätin mainitsematta monia vähäisempiä mutta alueellisesti merkittäviä valtioita, esimerkiksi Aro liittouma, Calabar jne.
- Nigerian alue joutui lopulta Iso-britannian siirtomaaksi ja seuraava osio esityksestä käsittelee tätä prosessia.

Siirtomaavalta

- Britannia aloitti alueelle työntymisen 1800-luvun alkupuolella. Perusteena tälle käytettiin orjakaupan kitkemistä.
- Orjakaupan väheneminen romautti esimerkiksi Beninin talouden ja heikensi sen kykyä tehdä vastarintaa.
- Britannia puuttui 1857 Oyon sisäisiin vallanperimys konflikteihin, miehitti Lagosin ja asetti kuninkaaksi itselleen myötämielisen hallitsijan.(yoruba)
- Vuoden 1885 Berliinin kokous määritteli alueen Britannian valtapiiriin.
- Royal Niger company oli yritys jolle annettiin kaupan ja brittien intressien turvaaminen alueella.
- Yritys onnistui seuraavien vuosikymmenien aikana saattamaan eteläisen nigerian jokivarsien valtiot Britannian alamaisuuteen.

Taito, oikeus, rauha

Valloitus viimeistellään

- Brittijoukot valloittivat Beninin 1897
- Englannin ja Arojen sodassa 1901-1902 Britannia kukisti Aro liittouman (igbo)
- Vuosien 1903-1906 välillä Britannia kukisti ja valloitti Sokoto kalifaatin.(hausa-fulbe)
- Vuonna 1914 muodostettiin Nigerian siirtomaa ja protektoraatti ja siirtomaavalta sementoitiin koko alueella.

Siirtomaavallan iloja

- Britit istuttivat alueelle rahatalouden. Verot piti maksaa punnissa ja puntia sai vain käymällä kauppaa brittien kanssa.
- Siirtomaa rakennettiin kauppakomppanian ympärille ja tästä alkoi näihin aikoihin jatkunut yritysvalta.
- Federaatio johon integroitiin laaja joukko keskenään hyvin erilaisia hallintoja, kulttuureja ja valtaeliittejä loi hyvän pohjan myöhemmälle epävakaudelle.
- Britannialle tyypilliseen tapaan alueelle organisoitiin epäsuora kontrolli. Brittiläisten hallintovirkamiesten alapuolella oli paikallinen entisistä emiireistä ja obista kasattu eliitti, joka hoiti käytännön hallitsemisen.
- Tämä toimi paremmin emiirien hallitsemalla alueella kuin obien. Yorubat eivät halunneet organisoitua siirtomaahallinnon nöyriksi alamaisiksi. Koulutetut Afrikkalaiset etelässä olivat ongelmallisia hallinnolle. Uskonto aiheutti ongelmia. Yorubat ei hyväksyneet valkoisia omiin kirkkoihinsa.
- Tyypillistä infrastruktuuri kehitystä. Öljyä löydettiin alueelta 1930-luvulla.
- monopoleja valikoiduille yrityksille.
- 1920-luvulla Afrikkalaiset aloittivat poliittisia liikkeitä oman asemansa parantamiseen.

- Toisen maailmansodan jälkeen yleinen siirtomaiden vapautumisen vaatimus nousi myös Nigeriassa.
- Osille maasta annettiin itsehallinto-oikeudet vuonna 1957.
- Etniset ja poliittiset erimielisyydet kansojen ja alueiden välillä olivat nousussa koko 1950 luvun. Maalle rakennettiin federatiivinen hallintorakenne, mikä teoriassa mahdollistaisi yhteisen matkan eriävillä hallinnoilla ja ajatuksilla.
- Öllyvarat ja niistä saatava hyöty aiheutti ristiriitoja.

-Maan tulevasta suunnasta oli kysymyksiä. Vasemmistolaisen ”toimintaryhmän” vasemmistosiipi ajoi laajaa unionia Ghanan ja Sierra Leonen kanssa. Britit ja maan oikeisto halusi estää tämän kehityksen ja päätti toimia antamalla itsenäisyyden omilla ehdoillaan,

-Nigeria sai itsenäisyytensä vuonna 1960 Britannian hallinnon luvalla. Ajatuksena oli, että maata johtaisi keulakuvana kuningattaren nimittämä kuvernöörikenraali, jonka maan parlamentti valitsee.

-Tästä alkoi ongelmallinen itsenäisyys.

-Nigeriassa oli olemassa kommunistista liikehdintää, mutta kaikki puolueet tukahdutettiin 1963-1966 välisenä aikana. Tämä vaikutti siihen mitä Nigeriasta kehittyisi..

Nigerialaisen vasemmiston historia

Vuosisata vasemmiston kyvyttömyyttä yhteiseen rintamaan

Ay-liike

- Ammattiyhdistysliikkeet 1912-1940
- Alunperin edustajat olivat osa siirtomaa virkamiehistöä.
- Olivat kategorisesti kieltäytyneet lakoista, koska ne olivat laittomia.
- Pyrkivät lähinnä palkankorotuksiin. Afrikkalaisilla virkamiehillä oli alempi palkka, eikä etenemismahdollisuuksia.
- 1930-luvusta eteenpäin alkoi järjestäytymään
- Ennen kaikkea rautatietyöläiset organisoituvat

Ay-liike

- Michael Imoudu oli värikäs, karismaattinen ja populistinen vankilaan joutunut AY- pomo joka johti rautatietyöläiset moniin lakkoihin ja työtaistoihin.
- Hän oli karkea ja kansanomainen, hyvin suosittu. Teki juju-rituaaleja.
- Monet marxilaiset karsastivat oppimattomana moukkana.
- Rautatietyöläisten merkitys heikkeni 1970-luvulle tultaessa, jolloin maan rautatieverkko oli lahonnut toimimattomaksi.

Varhaiset puolueet

- Kaikki olivat nationalistisia
- Useimmat olivat jakaantuneet etnisten jakolinjojen mukaan igbo, Hausa, Yoruba
- Keskustalaisia tai oikeistolaisia
- Eivät kykeneet vasemmistolaiseen toimintaan
-

Progressiivinen feminismi 1940s-

- Olyfinmaio Ransome-Kuti
- Toimi aktiivisesti kansainvälisissä marxilaisissa naisten liitoissa.
- Ajoï naisten aseman parantamista.Ajoï naisten lakkoilua. ”naisten vallankumous”
- Leninin rauhanpalkinto.
- Murhattiin armeijan toimesta itsenäisen Nigerian aikana konfliktissa joka oli poikansa ja puolustusministerin välillä.
- Sosialisteja ja feministejä vainottiin pitkin 1970-

Feminismi ja marxilaisuus yhtyvät usein Nigeriassa

- Ifia Amadiune
- Moderni varsin tunnettu afrofeministi
- Käyttää engelsin määritelmiä oman feministisen teoriansa pohjana, poiketen useimmista moderneista läntisistä feministeistä.
- Muutenkin marxilaisuus on juuri nigerialaisten feministien keskuudessa suosittua. Molara Ogundibe-Leslie (Stiwanism)
- Hylkäävät pitkälti gender- jutut läntisinä joutavina keksintöinä. Afrikan naiset tarvitsee konkretiaa

Marxistit ja kommunistit 1930-1945

- Kommunistit saavuttivat suosiota 1930 luvulta lähtien. Erityisesti koulutetuimmassa yhteiskuntaluokissa. Osa nigerialaisista marxilaisista oli ajamassa pan-afrikkalaisuutta ja afrososialismia jo ennen nkrumahia ja muita.
- Peter Ayodele Curtis Joseph oli ensimmäinen Afrikkalainen joka sai Leninin rauhanpalkinnon vuonna 1966. Poliittinen aktivisti, self-made vallankumouksellinen, unohdettiin myöhemmin.
- Vastusti tribalismia, jonka perusteella Nigerian vasemmisto oli jakaantunut sisällissa.

Militantti ammattiyhdistysliike 1945-1951

- Ammatti yhdistysliike otti vaikutteita marxista ja kommunistisista ajatuksista ja aloitti järjestämään suurempia lakkoja.
- Lakkojen johtajat pidätettiin ja lakot hajoitettiin poliisi-sotavoimien avulla.
- Monilla johtohenkilöillä oli merkittävä rooli Igbo separatismissa-> Biafran itsenäisyyspyrkimyksissä.

Zikismi 1946-1950

- Liikehdintä, jonka pyrkimyksenä oli saavuttaa ”Venäjän sosiaalidemokraattien aikaansaannokset Nigeriassa”
- Nnamdi Azikiwe ("Zik")
- Osittain nuorisokulttuurillinen muoti, osittain kulttuurivallankumouksellinen. Aikomus saada tehtyä afrikkalainen renessanssi.
- Vaati suoraa, mutta väkivallatonta toimintaa siirtomaahallintoa vastaan.
- Monet liikkeen hahmot olivat myös marxisteja tai kommunisteja.
- Liike kiellettiin sen tiettyjen osien radikalisoituttua ja tiettävästi murhattua.

Zikismin idea

- Henkinen Tapaino
- osoita empatiaa toisten ihmisten näkemyksille ja tunnusta heidän oikeutensa niihin.
- Yhteisöllinen uudistuminen
- Poista nationalistiset, uskonnolliset, rodulliset, heimottuneet, talouspoliittiset ja eettiset epäluulot.
- Taloudellinen päämääräisyys
- Ymmärrys siitä, että itsenäinen talous on afrikkalaisen nousun perustarve.
- Henkinen vapautuminen
- Tule tietoiseksi Afrikan historiasta ja sen saavutuksista. Hylkää kaikki alemmuuskopleksit joita jokin rotu tai heimo on kehittänyt.
- Poliittinen uudelleentuleminen
- Saavuta jälleen itsenäisyys jonka Afrikka on menettänyt siirtomaaherroille.

Marxilainen ammattiyhdistystoiminta

- Zikismi lakkasi, mutta 1951-1966 oli erittäin aktiivista ammattiyhdistysaikaa. Kommunistien vaikutus oli suurta.
- Maahan syntyi marxilaisia ammattiyhdistyksiä ja niiden kanssa kilpailevia länsimaisen sekä yritysten rahoittamia oikeistolaisia ammattiyhdistysliikkeitä joita johdettiin euroopasta.
- Taistelivat keskenään samojen alojen työläisistä.
- Molemmat osapuolet koittivat korvata omilla miehillään toisten johtoa.
- 1964 suuri istumayleislakko.
- 1970-luvulla marxilaisia ay-liikkeitä kiellettiin

Leninismi ja varhaiset etujoukko puolueet 1945-1962

- Ensimmäinen julkimarxilainen puolue oli Talakawa (tavallisten ihmisten) puolue 1945
- Nigerian ja Kamerunin kommunistinen puolue perustettiin 1951.
- Britannian kommunistisella puolueella oli tässä roolinsa. Riitaa siitä, että CPGB olisi halunnut pomottaa. Vähän ongelmainen puolue.
- Vuonna 1955 perustettiin Yhtenäinen Työtätekevien puolue. Samalla perustettiin feikki puolue Nigerian kommunistinen puolue.

-Tiettyt tahot nigerialaisista marxisteista tiettävästi syyllistyivät 1950-luvulla murhiin tai niiden suunnitteluun.

-Tästä ei ole todisteita, mutta väitteet hajoittivat kommunistien yhtenäisyyttä.

-Itsenäisyyden jälkeen UK ja USA organisoivat maahan kommunistikammon levittämiskamppanjan joka toimi hyvin.

-Kommunisteja alettiin poistamaan asemista.

Sosialistinen työläisten ja viljelijäin puolue 1963-1966

- Radikaalin AY-väen, Zikistien, Marxistien muodostama puolue.
- Saavutti suosiota pienempien etnisten ryhmien keskuudessa, joilla ei ollut muita sympaattisia tukijoita.
- marxisti-leninistinen puolue jolla oli suhteita NL
- Kilpailijaksi syntyi trotskilainen Nigerian työväenpuolue, joka syytti edellistä opportunistisesta toiminnasta ja puolue hajosi

Kansan vapautuspuolue 1978-

- leninistinen puolue joka keskittyi maaseudun ihmisten tilanteen kehittämiseen.
- Kamppaili vallasta aateliston(Nigeriassa oli sellainen) suurmaanomistajoen kanssa.
- Väkivaltaisia yhteenottoja pitkin 80-lukua
- M-L oli riidoissa tämän kanssa, koska kaupunki vs maaseutu asettelu oli nigeriassa vahva.

Laimeneminen

- AY liike oli kesytetty oikeistolaiseksi 1970-luvun loppuun mennessä.
- Diktaattori Buhari oli ajanut vasemmistolaisen AY-liikkeen edustajat hautaan, vankilaan tai eläkkeelle.
- Seuraava diktaattori sopi pelisäännöt, joilla AY-liike voisi olla yhteiskunnassa. Eli voi vaatia palkkaa ja asioita, mutta ei lakkoja josta on haittaa.
- Yritykset saivat vapaat kädet.
- Ay-liike alkoi saada uudestaan kamppailevia muotoja 2000 luvulla.

Opiskelija radikalismia 1970-

- opiskelija radikalismia esiintyi runsaasti vastalauseena epäsuotuisien hallitusten toimiin.
- Osa oli marxilaista, osa vastakulttuurista.
- Tätä radikalismia yritettiin kytkeä sotilasvallan toimesta.
- Yliopistoista tuli marxilaisen ideologian ja ajattelun linnoitus, joka on näihin päiviin saakka toiminut marxilaisuuden lähteenä.

Uutta vasemmistoa 1976-1977

-sotilasvallan aikana vaikutti liike, joka pyrki anarko-kommunistisesti. tekemään laittomia maaseutuyhteisöjä.

-nämä yhteisöt pyrkivät omavaraisuuteen, tasa-arvoon, yhteisöllisyyteen ja valmistautuvat puolustamaan itseään valtiollisia viranomaisia vastaan. Onnistunut kommunismikokeilu?

-lyhyt kokeilu oli varsin onnistunut, mutta demokraattisuuden palaaminen hajotti yhteisöt.

Myöhäisemmät marxilaiset puolueet

-Vuoden 1976 jälkeen maassa ei enää hyväksytty marxilaisia puolueita tai ay-liikkeitä

-maahan perustettiin hallitusta myötäilevä sosiaalidemokraattinen puolue, joka oli ainoa hyväksytty vasemmistopuolue.

-hajanaisia ryhmiä toimi maassa ja ne koittivat joko järjestäytyä oikeaksi puolueeksi, tai toimia muiden puolueiden sisällä. Kumpikaan ei oikein onnistunut.

Nigerian suunta nigerian kommunistien mukaan

- Kaupungit esiteollistuvat
- ryysyläisköyhällistö kasvussa kaupungeissa
- juju on jälleen palaamassa koulutuksen hajotessa.
- Yleinen rappio aivan kaikessa.
- Uuskolonialistit ja yritykset saalistavat kaikkialla.
- luokkatietoisuus hukassa. Porukka ei ole kapitalismia vastaan vaan uusliberalismia, yrityksiä jne.. Ja tämähän on hyödytöntä.

-Nigeriassa yhtenäisyys oli harvinaista

-Maan yläluokka ja alaluokka molemmat olivat eri ulkomaalaisten tahojen mielihalujen toteuttajia.

Nigerian kumpikaan luokka ei päässyt ulkomaiden varjosta.

-Nigeria kesti tukevasti länsileirissä koko kylmän sodan lävitse huolimatta siitä, että monet ympäröivät maat pyrkivät kokeilemaan sosialismia jossakin muodossaan.